

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

31. Austeritas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

munda autem vasa facere argentea, nunquid est luxus, nunquid insanix, vel si quid insanix peius est. Scio derideri ab istis delicatis hanc orationem meam, sed dum profum, nihil curo.

Magnam re vera amentiam, magnum furorem procreant diuitiarum, vellent (opinor) si fas esset, terram esse auream, & parietes aureos fortasse, & cœlum, & aeternam ex auro. Quis furor, quæ amentia, quæ febris?

*Luxus
mulierum
carpitur.*

Alius perit frigore, qui factus est ad Dei imaginem, & tu matulas argenteas fabricaris. O fastum, & arrogantiam! quid amplius fecisset insanus, scilicet tanti facis excrementa, ut ea argento excipias? Scio vos audientes obtorpescere, sed obtorpescere debent, quæ hæc faciunt, & viri, qui morbis huiusmodi deseruiunt. Est enim hoc intemperantia, & crudelitas, & inhumanitas, & feritas, & petulantia.

Quæ Scyllæ, quæ Chimæra, quis Draco, vel potius, quis Dæmon hoc fecit? Quid prodest Christus? quid prodest fides, cum toleratur aliquis ex gentibus, imo verò non ex gentibus, sed ex Dæmonibus? si caput non est ornandum auro, & margaritis: qui argento vitur ad tam immundum ministerium, quam assequetur veniam? Non sufficiunt reliqua, quamuis nec illa sunt toleranda: Cathedræ, & scabellæ ex argento omnia. Atqui hæc quoque sunt amentiarum: sed ubique est fastus superuacaneus, ubique inanis gloria.

Ego vereor, ne ab hac insanix longius progrediens sexus muliebris monstrorum formam suscipiat. Vetsissimè est eas cupere, pilos quoque habere aureos. Aut fateamini vos eò, quod dictum est, nihil esse affectuos, & excitatos, aut incidisse in concupiscentiam, & nisi pudor retinisset, non recuississet.

Nam si audetis ea, quæ sunt his absurdiora, multo magis existimo eas pilos aureos esse desideraturas, & labra, & supercilia, & auro liquefacto totas illini, si autem non creditis, & existimatis me rideatim dicere, ego narrabo, quod audiui, imò verò nunc quoque est: Rex Persarum barbam habet auream ex lamellis auris instar pilorum ductis, sed iacet tanquam monstrum. Magna tibi laus Christe, qui nos, & sanos fecisti, & istis monstris liberasti.

*Persarum
Regis bar-
ba aurea.*

Animaduerte hic epicherematū densitatem, pugnacis animi calorem, & quasi incusam vim gradinis, aspergit tamen etiam iro-

nijs orationem, quæ sunt huic argumento percommodæ, inde, nec minus acer est, & plus habet γοφρὸν τῆς οἰκίας.

At homilia de Dauide, & Saule grauius inuehitur in eos, qui frequenter spectacula.

Non metuis, non expauescis, dum oculis, quibus illic lectū est, quis est in orchestra spectas, ubi detestandæ adulterij fabulæ aguntur, iisdem hanc sacram mentem inuenietis, ubi tremenda peraguntur mysteria? Dum iisdem auribus audis, & scortum obscenè loquens, & Prophetam, Apostolumque ad arcana sacram litterarum introducentem? Dum eodem corde, & lethalia fumis venena, & hanc hostiam sanctam, ac tremendam?

Austeritas.

CAPVT XXXI.

Habet quoque sæpè multum in carpendis vitij austeritatis, ubi nulla lenimenta adhibet, sed statim tris, & fecat, ut violentum morbum violento remedio opprimat. Tale est illud ex homilia 7. ad Colossenses.

Ecce suadeo, & iubeo, ut & faciei ornamentum, & eiusmodi vasa conteras, & des pauperibus, & nunquam in posterum insanias. Qui vult resiliat, qui vult accuser, & reprehendat, nullū patior. Quando sum iudicandus stans ad tribunal Christi, procul vos statis, & quæ à vobis existit gratia, me reddente factorum rationem.

Procul hæc verba. Caue ne discedat, & in heresim deficiat, est imbecillus, te dimitte, & te ei aliquantisper accomoda. Quo vsque? semel, & bis, & ter, non perpetuo. Ecce rursus nuncio, & cum beato Paulo testor, & obtestor, quod si rursus venero, non parcam.

Quæ est hæc mollicies, quæ delicix, quæ contumelia. Contumelia enim est non delicix. Quæ amentia, quæ insanix? Tor pauperes circumstant Ecclesiam: & tam multos filios habet Ecclesia, & tam dures, nulli pauperi potest opem ferre. Sed alius quidem esurit, alius verò est ebrius: alius quidem in argento egerit: alius autem ne panem quidem habet, quo vescatur. Quanam hæc tanta insanix? quænam hæc tanta feritas? Contra Hel-

luonem

Iuones vero agit, non miti quidem brachio hom. 54. ad popul. Antioch. nunquid maclandi sumus, quoniam nos ipsos saginamus? Quid lautam vermibus mensam apponis? quid maiorem alis saniam? quid foetidos sudorum fontes reponis? quid ad omnia temetipsum reddis inutilem? Vis oculum acrem ferri? fac corpus robustum. Nescis in lyrae fidibus crassam & immundam, ad suauitatem cantus ineptam esse, contra ratam, intensam esse vocalem, & canoram. Quid animam obruis? quid parietem crassissimis foridibus oblinis? quid fumos, nebulam, & caliginem exhalas?

Et homilia *πρὸς τὴν μητρίαν ἁγίαν* *ἡμετέραν* *ἐπισημαίνουσαν* *τὸ ἐνδύματι τῶ βασιλικῶ. &c.*

Qui Dominicum corpus necantur, tum qui immunda recipiunt anima, parem iniuriam regio inferunt vestimento. Discederunt quidem illud in cruce Iudæi: conquinat autem is, qui immunda suscipit anima: Itaque licet diuersa peccata sint, tamen æqualis est iniuria.

Suauitas Chrysostomi.

CAPVT XXXII.

IAm verò cum hominum cupiditatem liberiorius volitantem fregisset orationis lacertis, atque viribus, vidissetque animos veluti quodam sidere percussos, de industria mitigabat austeritatem, & abiectâ fundâ sumebat fistulam. Hoc ipse testatur in homilia, quam *πρὸς τὴν μητρίαν ἁγίαν* *ἡμετέραν* *ἐπισημαίνουσαν* *τὸ ἐνδύματι τῶ βασιλικῶ. &c.* de non concionando ad gratiam scripsit, vbi cum in superiori concione dixisset eos, qui indignè communicassent, eisdem poenas daturos, ac Christi carnifices: Quo sermone cum multos acius perstrictos, ac obstupefactos cerneret, postmodum ita exorditur.

Ἰκανῶς ὑμῶν οἱ μακαροὶ ἀπέθραυσαν τὸ πνεῦμα. &c.

Satis opinor vos nuper increpauimus, ac

profundiorē plagam infliximus: Itaque necesse est hodie medeamur, ac mitiora quædam medicamenta apponamus. Hic enim optimus est medicinæ modus, vt non modo fecentur vlcera, verum etiam obligentur.

Quamobrem cum ablegato hoc *ἀγοριστικῶ* genere dicendi, consulto lenit orationem, vt in floridis fieri solet argumentis, mitificas tunc habet rerum, & verborum suauitates.

Præcipuè vero adhibet figuras sententiæ valdè splendidas, & delectabiles, qualis est illa antithesis de Lazaro, & diuite Helluone.

Nam & Lazarus pauper erat, & admodum quidem pauper; paupertati accedebat aduersa valetudo omni paupertate acerbior, quæ paupertatem quoque reddebat grauiorem: aduersa valetudini solitudo, & penuria eorum, qui astarent, atque ministrarent, quæ cum paupertatem, tum aduersam valetudinem faciebat acerbiorē. Horum namque singula per se quoque molesta sunt, cum verò neque qui ministrarent, ad sunt, maior sit calamitas, sæuior flamma, dolor acerbior, tempestas atrocior, fluctus vehementiores, caminus ardentior. Quod si quis accuratè circumspiciat, aliud etiam his quartum accedebat, nempe diuitis in vicina habitantis licentia, & luxus. Sin aliud etiam quantum vis inuenire, flammæ illius fomitem, id quoque in eo perspicuè videbis. Non enim duntaxat genio indugebat diues ille, verum etiam tertium, imò verò sæpius in die eum videbat (iuxta vestibulum namque iacebat, spectaculum dirum miserabilis tragediæ, qui a spectu solo, vel ferreum pectus poterat emollire) tamen neq; hoc inhumanum illum ad eam paupertatem leuandam permouit: sed ille lautissimam apponebat mensam, crateras habebat diffuso inero coronatas, nitidos coquorum exercitus, parasitos, & adultores prima luce, & choros canentium, vina infundentium, risus mouentium: omne genus popinarum excogitabat. Obruēbatur vmo, & crapula, in luxu vestium, mensæ, aliarumque plurium rerum solidos dies agebat. Istum verò, quem graui fame, morbo acerbissimo, obsidione tot vlcerum, solitudine, & malis inde consequentibus in dies singulos premi videbat, ne in animum quidem aliquando admisit. Parasiti, & adultores numijs epulis penè disrumpebantur; at iste pauper,

H h h h & adeo

Lazarus, & diuitis comparatio. In tract. quod nemo laeditur nisi a seipso.

Diuitis mali luxur.